

tihim korakom in govori, kakor kramljajo zadovoljni ljudje v urah miru? Rokoko si je vedno in povsod podoben — v Tanagri, v Aleksandriji in v Parizu.

Grška intimna umetnost je nepregledna vrsta podob momentov grškega življenja. V njej so zabeleženi vsi njegovi odtenki. Kar so opisali grški zgodovinarji kot verigo več ali manj heroičnih dejanj posameznih mest, držav, naroda ali posameznikov, kar so grški misleci prekovali v svoje sisteme, kar so pesniki prelili v ritem svojih verzov, kar se je izkristaliziralo v monumentalnih zgradbah svetišč in velikih plastičnih in slikarskih delih, se nam kaže v intimni umetnosti od druge strani, temelj pa je isti: ista jasnost oblik in isti jasno začrtani ideal, brez katerega življenje nima zmisla.

Življenje —? Saj življenje brez zadnjega dejanja ni celo. Intimna umetnost je poznala tudi to zadnje dejanje in gotovo ni nikjer tako »intimna«, kakor tam, kjer govori o smrti. Največ življenja je vdihnila prav v spomenike na grobovih. Ni budila mrtvih s pozavnami. Najsrečnejše, tihe ure je upodabljala na nagrobnih reliefih, na belih atiških lekitih pa je vsa otožnost izražena v najfinejših črtah in barvah; in te črte in barve ponavljajo isto, kar je bilo Grku ideal. —

Grška intimna umetnost je umetnost radosti in lepote, verna slika duše grškega človeka, živečega v zatišju. In vendar bi sodil napačno, kdor bi sklepal, da je bilo njegovo resnično življenje tudi tako radostno in lepo. Prav v tem pa tiči velik del veličine grškega duha, da se je povzpел z blestečo umetnostjo nad pesimizem, ki ga je tudi okusil in spoznal. Umetnost mu je bila zrcalo njegovega ideala. Kaj je onkraj tega zrcala? Nagroben relief, nagrobna vaza, Sokratov odgovor na koncu »Apologije« ...

Kakor Majin pajčolan je razgrnjena umetnost nad življenjem. Brez njega bi bil prestrašen Schopenhauerjev — Nič. —

Francè Vodnik:

Brzojavno pismo.

Danes sem ujel tvoj klic, o ti, ki si moj dvojniki
in živiš v daljavi na meni neznanem otočju.

Tvoj klic! Morda je tisočletja blodil okrog po vsemiru,
preden je našel pot do mene, živečega v teh letih na zemlji? —
A ti si se vrnil morda že davno, davno v naročje večnega Rojstva,
kamor hitim za teboj, ki sem danes ujel tvoj klic!